Mediacja w państwach UE

Finlandia

Zamiast zwracać się do sądu, warto spróbować rozstrzygnąć spór drogą mediacji. Jest to alternatywna metoda rozwiązywania sporów, w ramach której mediator pomaga stronom sporu osiągnąć porozumienie. Zarówno rząd, jak i prawnicy zatrudnieni w wymiarze sprawiedliwości w Finlandii są świadomi korzyści płynących z mediacji.

Z kim należy się skontaktować?

Odpowiedzialność za ogólne zarządzanie, wytyczne i nadzór w kwestiach mediacji w sprawach karnych i w niektórych sprawach cywilnych spoczywa na Ministerstwie Spraw Społecznych. Urzędy regionalne administracji państwowej ds. zdrowia muszą zapewnić dostępność i odpowiednie świadczenie usług mediacji we wszystkich częściach kraju.

Informacje na temat mediacji można znaleźć na stronie internetowej Krajowego Instytutu Zdrowia i Opieki Społecznej (THL).

Usługami mediacji sądowej zarządzają sądy rejonowe. Sądy rejonowe mogą postanowić o wszczęciu mediacji w sporach cywilnych. Celem mediacji jest udzielenie stronom sporu pomocy w znalezieniu rozwiązania, które będzie do przyjęcia dla obu stron. Rezultaty osiągnięte w drodze mediacji opierają się zatem w większym stopniu na rozsądnym podejściu w danych okolicznościach niż na ścisłym stosowaniu prawa. Dalsze informacje dotyczące sądów rejonowych dostępne są na stronie internetowej fińskiego Ministerstwa Sprawiedliwości. Dostępna jest także broszura na temat mediacji sądowej.

W jakich dziedzinach dopuszcza się korzystanie z mediacji lub jest ona najbardziej rozpowszechniona?

Mediacja stosowana jest zarówno w sprawach cywilnych, jak i karnych.

Z mediacji najczęściej korzysta się w sporach cywilnych, szczególnie w sprawach cywilnych mniejszej wagi. Jednak nie we wszystkich sporach cywilnych trzeba uciekać się do mediacji sądowej. Przykładowo, spory konsumenckie może rozstrzygać doradca konsumenta i **Rada ds. Reklamacji Konsumenckich**.

W sprawach karnych istnieje jednak szczególna procedura mediacji.

W sprawach cywilnych w sporach wnoszonych do sądów powszechnych może być przeprowadzana mediacja zgodnie z zapisem ustawy o mediacji sądowej (ustawa 663/2005). Celem mediacji sądowej jest polubowne rozstrzyganie sporów. Warunkiem wstępnym mediacji sądowej jest to, by sprawa podlegała mediacji, a mediacja była sposobem właściwym biorąc pod uwagę roszczenia stron. Jedna ze stron sporu lub obie mogą sporządzić pisemny wniosek przed zwróceniem się do sądu. Wniosek musi być złożony na piśmie, zawierać określenie przedmiotu sporu oraz różnic w stanowiskach stron. Ponadto należy przedstawić uzasadnienie, określając, dlaczego sprawa może podlegać mediacji.

Postępowanie pojednawcze (mediacyjne) może również być zastosowane w sprawach cywilnych, w których przynajmniej jedna ze stron jest osobą fizyczną. Sprawy cywilne inne niż dotyczące roszczeń odszkodowawczych wynikające z przestępstwa mogą jednak być kierowane na drogę postępowania pojednawczego jedynie wtedy, gdy spór ma mniej istotny charakter, z uwzględnieniem przedmiotu i roszczeń wysuniętych w sprawie. Przepisy ustawy dotyczące postępowania pojednawczego w sprawach karnych, mają odpowiednio zastosowanie do postępowania pojednawczego w sprawach cywilnych.

Postępowanie pojednawcze może być prowadzone z udziałem stron, które osobiście i dobrowolnie wyrażą zgodę na przeprowadzenie postępowania pojednawczego. Muszą być one zdolne do zrozumienia znaczenia i rozwiązań, do których ma doprowadzić postępowanie pojednawcze. A zatem zanim strony wyrażą zgodę na postępowanie pojednawcze, należy wyjaśnić im ich prawa w związku z postępowaniem pojednawczym oraz ich sytuację w tym postępowaniu. Każda ze stron ma prawo w dowolnym czasie podczas postępowania pojednawczego wycofać zgodę.

Małoletni muszą osobiście wyrazić zgodę na postępowanie pojednawcze. Ponadto uczestnictwo małoletniego w postępowaniu pojednawczym wymaga zgody jego opiekuna lub innego przedstawiciela prawnego. Osoby dorosłe nieposiadające zdolności do czynności prawnych mogą uczestniczyć w postępowaniu pojednawczym, jeżeli rozumieją znaczenie sprawy i wyrażą osobistą zgodę na udział w postępowaniu.

Z postępowania pojednawczego można skorzystać w sprawach przestępstw, które uznane są za kwalifikujące się do zastosowania postępowania pojednawczego, z uwzględnieniem charakteru i sposobu popełnienia przestępstwa, stosunku pomiędzy podejrzanym a ofiarą oraz innych kwestii dotyczących przestępstwa w ogólności. W przypadku przestępstw na szkodę ofiar małoletnich nie można stosować postępowania pojednawczego, jeśli ofiara wymaga szczególnej ochrony ze względu na charakter przestępstwa lub na wiek ofiary.

Wnioski o przeprowadzenie mediacji składane są w biurach mediacji, które w trakcie postępowania mediacyjnego współpracują z różnymi organami. Każda sprawa podlegająca mediacji przydzielana jest mediatorowi społecznemu wybranemu przez specjalistów pracujących w biurze mediacji. Mediatorzy prowadzą sprawy mediacji i rozwiązują związane z tym kwestie praktyczne we współpracy z biurem mediacji. Pracownicy biura udzielają mediatorom wskazówek i nadzorują ich pracę.

Czy istnieją szczególne reguły, do których należy się zastosować?

W sprawach karnych postępowanie pojednawcze może być prowadzone jedynie pomiędzy stronami, które osobiście i dobrowolnie wyrażą zgodę na postępowanie pojednawcze i są zdolne zrozumieć jego znaczenie oraz rozwiązania, do których ma ono doprowadzić. W sprawach cywilnych (mediacja sądowa) do rozpoczęcia mediacji wymagana jest zgoda wszystkich stron.

W Finlandii istnieje krajowy kodeks postępowania mediatorów, wraz z sektorowymi kodeksami postępowania dla mediatorów (np. według dziedzin specjalizacji mediatorów, takich jak prawo rodzinne, medycyna, budownictwo).

Informacje i szkolenia

Broszura na temat mediacji sądowej dostępna jest na stronie internetowej fińskiego Ministerstwa Sprawiedliwości.

Krajowy Instytut Zdrowia i Opieki Społecznej (THL) organizuje szkolenia dla mediatorów.

Instytut przetwarza także dane statystyczne na temat mediacji w sprawach karnych i cywilnych, działalności w dziedzinie mediacji oraz prowadzi badania w tym zakresie, jak również koordynuje wysiłki na rzecz rozwoju tej dziedziny. Działalność ta wspierana jest przez **Radę Doradczą ds. Mediacji w Sprawach Karnych i Cywilnych.**

Jakie są koszty mediacji?

Mediacja w sprawach karnych jest świadczona bezpłatnie. Pozwala to ofierze przestępstwa i sprawcy za pośrednictwem bezstronnego mediatora omówić kwestię strat moralnych i szkód materialnych poniesionych przez ofiarę i zawrzeć ugodę w sprawie środków zadośćuczynienia (ustawa 1016/2005).

Mediacja pociąga za sobą niższe koszty dla zainteresowanych stron niż proces sądowy. Każda ze stron pokrywa jedynie własne koszty i nie jest zobowiązana do pokrycia kosztów strony przeciwnej. Jeżeli strony sobie tego życzą, mogą zatrudnić doradcę prawnego. Strona ma także możliwość zwrócenia się o pomoc prawną w biurze pomocy prawnej.

Podczas mediacji sądowej w charakterze mediatora występuje sędzia sądu rejonowego. Mediacja w sporach jest w istocie jednym ze zwykłych zadań sędziego. Jeżeli sprawa wymaga posiadania określonej wiedzy w jakiejś dziedzinie, mediator może, za zgodą stron, zaangażować pomocnika, którego honorarium pokrywają strony.

Za mediację sądową pobierana jest opłata, tak jak we wszystkich innych sprawach prowadzonych przez sąd.

Czy ugoda zawarta w wyniku mediacji może być egzekwowana?

Dyrektywa 2008/52/WE stwarza stronom sporu możliwość wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności pisemnej ugodzie zawartej w drodze mediacji. Państwa członkowskie informują Komisję o tym, które sądy lub inne organy są właściwe do przyjmowania wniosków.

Finlandia nie przekazała jeszcze tych informacji.

Ciekawe strony

broszura na temat mediacji sądowej, strona internetowa na temat mediacji (Krajowy Instytut Zdrowia i Opieki Społecznej (THL)

Ostatnia aktualizacja: 09/02/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.